

تذکر این کتاب توسط مؤسسه فرهنگی - اسلامی شبکه الامامین الحسنین
علیهما السلام بصورت الکترونیکی برای مخاطبین گرامی منتشر شده است.
لازم به ذکر است تصحیح اشتباهات تایپی احتمالی، روی این کتاب انجام
گردیده است.

بانک احادیث اهل بیت علیهم السلام

(قضایی)

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان،.

قضاوت

حدیث - 1

امام صادق علیه السلام :

إِذَا قَامَ قَائِمُ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَآلِهِ عليهم السلام حَكَمَ بَيْنَ النَّاسِ بِحُكْمِ دَاوُدَ ، لَا يَحْتَاجُ إِلَى بَيِّنَةٍ ، يُلْهِمُهُ اللَّهُ تَعَالَى فَيَحْكُمُ بِعِلْمِهِ .

زمانی که قائم آل محمد علیه السلام، قیام کند ، به حکم داود میان مردم داوری می‌کند و نیازی به بیّنه (شهود و مدرک) ندارد . خداوند متعال این حکم را به او الهام می‌کند و او به علمش قضاوت می‌کند .

بحار الأنوار : 14 / 14 / 23 منتخب میزان الحکمة : 472

حدیث - 2

امام علی علیه السلام :

خَمْسَةُ أَشْيَاءَ يَجِبُ عَلَى الْقَاضِي الْأَخْذُ فِيهَا بِظَاهِرِ الْحُكْمِ : الْوِلَايَةُ وَالْمَنَاحِي وَالْمَوَارِيثُ وَالذَّبَايِحُ وَالشَّهَادَاتُ ، إِذَا كَانَ ظَاهِرُ الشُّهُودِ مَأْمُونًا جَازَتْ شَهَادَتُهُمْ وَلَا يَسْأَلُ عَنْ بَاطِنِهِمْ .

پنج چیز است که باید قاضی (درباره آنها) به ظاهر حکم عمل کند : ولایت (حق ولایت و سرپرستی که خداوند ، یا امام برای هر کس ، یا ولی طفل قرار داده است) ، همسران (یعنی مسأله زناشویی که بین مسلمانان مشهور است) ، میراثها ، ذبایح (حلال بودن کشتار مسلمانان) و شهادت . هر گاه شهود ، در

ظاهر امین و در خور اعتماد باشند ، شهادتشان پذیرفته است و لازم نیست از باطن آنها جست وجو کرد .

الخصال : 311 / 88 منتخب میزان الحکمة : 472

حدیث - 3

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْمَرْأَةَ لَا تُؤَلَّى الْقَضَاءَ وَلَا تُؤَلَّى الْإِمَارَةَ .

زن ، نه عهده دار مسند قضاوت می شود و نه عهده دار منصب امارت .

بحار الأنوار : 104 / 275 / 1

حدیث - 4

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

لَا تَكُونُ الْمَرْأَةُ حَكَمًا تَقْضِي بَيْنَ الْعَامَّةِ .

زن ، نباید قاضی باشد و میان مردم داوری کند .

کنز العمال : 14921 منتخب میزان الحکمة : 472

حدیث - 5

امام صادق علیه السلام :

الْقَضَاءُ أَرْبَعَةٌ : ثَلَاثَةٌ فِي النَّارِ وَوَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ : رَجُلٌ قَضَى بِجَوْرٍ وَهُوَ يَعْلَمُ

فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِجَوْرٍ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ

وَهُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ وَهُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ .

قاضیان چهار گروهند : سه گروه در آتشند و یک گروه در بهشت . مردی که دانسته حکم ناحقّ صادر کند ، این قاضی در آتش است . مردی که ندانسته (و بی اطلاع از احکام و قوانین) حکم ناحقّ دهد ، این نیز در آتش است . مردی که ندانسته حکم درست و حقّ صادر کند ، این هم در آتش است و مردی که دانسته حکم حقّ و درست را صادر کند ، این قاضی در بهشت است .

الكافی : 7 / 407 / 1 منتخب میزان الحکمة : 472

حدیث - 6

امام علی علیه السلام :

يَدُ اللَّهِ فَوْقَ رَأْسِ الْحَاكِمِ تُرْفَرُ بِالرَّحْمَةِ، فَإِذَا حَافَ وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَى نَفْسِهِ .
دست رحمت خدا ، بر فراز سر قاضی در حرکت است . پس هر گاه ستم و حقّ کشی کند ، خداوند او را به خودش وا می گذارد .

الكافی : 7 / 410 / 1

حدیث - 7

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَا مِنْ قَاضٍ مِنْ قُضَاةِ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا وَمَعَهُ مَلَكَانِ يُسَدِّدَانِهِ إِلَى الْحَقِّ مَا لَمْ يُرِدْ غَيْرَهُ ، فَإِذَا أَرَادَ غَيْرَهُ وَجَارَ مُتَعَمِّدًا تَبَرَّأَ مِنْهُ الْمَلَكَانِ وَوَكَّلَاهُ إِلَى نَفْسِهِ .
هیچ قاضی ای از قاضیان مسلمانان نیست ، مگر این که دو فرشته با اویند و تا زمانی که خواهان حقیقت باشد ، او را به سوی آن راهنمایی می کنند . اما هر گاه در پی حقیقت نبود و عمدا ستم و حقّ کشی کرد ، آن دو فرشته از او بیزاری

می جویند و وی را به خودش وامی گذارند .

کنز العمال : 14993

حدیث - 8

امیر المؤمنین علیؑ

لِشُرَیْحٍ: لَا تُسَارَّ أَحَدًا فِي مَجْلِسِكَ، وَإِنْ غَضِبْتَ فَقُمْ، فَلَا تَقْضِينَ فَأَنْتَ غَضْبَانٌ .

امام علیؑ خطاب به شریح فرمودند: در مجلس قضاوت با کسی در گوشی صحبت مکن و اگر عصبانی شدی ، برخیز و در حال خشم هرگز داوری مکن .

الکافی : 5 / 413 / 7

حدیث - 9

امیر المؤمنین علیؑ

لِشُرَیْحٍ: وَلَا تَقْعُدَنَّ فِي مَجْلِسِ الْقَضَاءِ حَتَّى تَطْعَمَ .

امام علیؑ

خطاب به شریح فرمودند: در مجلس قضاوت منشین ، مگر این که قبلاً چیزی بخوری .

الکافی : 1 / 413 / 7 منتخب میزان الحکمة : 472

حدیث - 10

امیر المؤمنین علیؑ

لِشُرَيْحٍ: إِيَّاكَ وَالتَّضَجُّرَ وَالتَّأَدَّى فِي مَجْلِسِ الْقَضَاءِ ، الَّذِي أَوْجَبَ اللَّهُ فِيهِ
الْأَجْرَ ، وَيُحْسِنُ فِيهِ الذُّخْرَ لِمَنْ قَضَى بِالْحَقِّ .

امام علیؑ خطاب به شریح فرم.دند: مبدا در مجلس قضاوت اظهار
خستگی و ناراحتی کنی ؛ مجلسی که خداوند در آن پاداش قرار داده و برای
کسی که به حق داورى کند ذخیره خوبی در نظر گرفته است .

الكافى : 7 / 413 / 1

حدیث - 11

پیامبر خدا ﷺ :

مَنْ ابْتُلِيَ بِالْقَضَاءِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ فَلْيَعْدِلْ بَيْنَهُمْ فِي لَحْظَةٍ وَإِشَارَتِهِ وَمَقْعَدِهِ
وَمَجْلِسِهِ .

هر که به داورى کردن میان مسلمانان مبتلا شود ، باید در نگاهها و اشاره
کردنها و جای نشستن و نحوه نشستن خود نسبت به آنها به یکسان رفتار کند .

كنز العمال : 15032 منتخب میزان الحکمة : 470

حدیث - 12

امیر المؤمنین علیؑ

لِشَّرِيحٍ: ثُمَّ وَاسٍ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ بَوَجهِكَ وَمَنْطِقِكَ وَمَجْلِسِكَ، حَتَّى لَا يَطْمَعَ قَرِيْبُكَ فِي حَيْفِكَ، وَلَا يَيْأَسَ عَدُوُّكَ مِنْ عَدْلِكَ.

امام علی علیه السلام خطاب به شریح فرمودند: میان مسلمانان در نگاه کردن و سخن گفتن و نشستنت برابری را رعایت کن، تا نزدیکانت به جانبداری (و ستم) تو امید نیندند و دشمنانت از دادگری تو، نومید نشوند.

وسائل الشیعه: 1 / 155 / 18

حدیث - 13

امام صادق علیه السلام:

لَا يَطْمَعَنَّ قَلِيلُ الْفِقْهِ فِي الْقَضَاءِ.

کسی که اندکی فقه (مسائل حقوقی و احکام قضایی) می‌داند، هرگز نباید به کار قضاوت چشم طمع داشته باشد.

بحار الأنوار: 5 / 264 / 104

حدیث - 14

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم:

مَنْ ابْتَغَى الْقَضَاءَ وَسَأَلَ فِيهِ الشُّفْعَاءَ وَكِلَإَ إِلَى نَفْسِهِ، وَمَنْ أْكْرَهَ عَلَيْهِ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَلَكًا يُسَدِّدُهُ.

هرکه جویای منصب قضاوت باشد و برای رسیدن به آن متوسل به این و آن شود، خداوند او را به خودش واگذارد و هرکه مجبور به پذیرفتن آن شود، خداوند فرشته‌ای بر او فرو فرستد که استوارش بدارد.

کنز العمال : 14994 منتخب میزان الحکمة : 470

حدیث - 15

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ النَّوَيسَ شَكَتَ إِلَى اللَّهِ عِزُّو جَلَّ شِدَّةَ حَرِّهَا ، فَقَالَ لَهَا عِزُّو جَلَّ :
اسْكُنِي ؛ فَإِنَّ مَوَاضِعَ الْقُضَاةِ أَشَدُّ حَرًّا مِنْكِ !
نواویس (که جایگاهی است در دوزخ) از گرمای سخت خود به درگاه
خداوند عز و جل شکایت کرد . پس خداوند عز و جل خطاب بدان فرمود :
ساکت باش ؛ همانا جایگاه قاضیان (ناعادل)، گرمایش سخت تر از توست !

الفقیه : 3 / 6 / 3226 منتخب میزان الحکمة : 470

حدیث - 16

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

إِنَّ الْقَاضِيَ الْعَدْلَ لَيُجَاءُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى مِنْ شِدَّةِ الْحِسَابِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ لَا
يَكُونَ قَضَى بَيْنَ اثْنَيْنِ فِي تَمْرَةٍ قَطُّ .
در روز قیامت قاضی دادگر را می آورند و چنان حساب سختی از او کشیده
می شود ، که آرزو می کند کاش هرگز حتی درباره یک خرما میان دو نفر داوری
نکرده بود .

کنز العمال : 14988 منتخب میزان الحکمة : 470

حدیث - 17

امام صادق علیه السلام :

اتَّقُوا الْحُكُومَةَ ؛ فَإِنَّ الْحُكُومَةَ إِنَّمَا هِيَ لِلْإِمَامِ الْعَالِمِ بِالْقَضَاءِ ، الْعَادِلِ فِي الْمُسْلِمِينَ ، لِنَبِيِّ أَوْ وَصِيِّ نَبِيِّ .

از داوری کردن پرهیزید ؛ زیرا (منصب) داوری در حقیقت از آن امامی است که در قضاوت دانا باشد و در میان مسلمانان به عدالت حکم کند ؛ از آن پیغمبر یا وصی پیغمبر .

الكافي : 7 / 406 / 1 منتخب میزان الحکمة : 470

حدیث - 18

امام علی علیه السلام :

أَفْضَلُ الْخَلْقِ أَقْضَاهُمْ بِالْحَقِّ ؛

برترین مردم، داورترین آنها به حق است.

غررالحکم ودررالكلم، ح 3323

حدیث - 19

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

من حکم بین اثنین تحاکما إلیه فلم یقض بینهما بالحقّ فعلیه لعنه الله؛

هر که میان دو کس که داوری بدو برند، داوری کند و به حق میانشان

قضاوت نکند لعنت خدا بر او باد.

نهج الفصاحه

حدیث - 20

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

قاضیان فی النار و قاض فی الجنّه: قاض عرف الحقّ فقضى به فهو فی الجنّه،
و قاض عرف الحقّ فجار متعمّداً أو قضی بغير علم فهما فی النار؛
دو قاضی در جهنم و قاضی ای در بهشت است: قاضی ای که حق را
بشناسد و بدان حکم کند در بهشت است، و قاضی ای که حق را بشناسد و
دانسته منحرف شود، یا ندانسته قضاوت کند هر دو در جهنم اند.

نهج الفصاحه

حدیث - 21

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ الله تعالى مع القاضی ما لم يحف عمدا؛
خداوند تا هنگامی که قاضی از روی عمد ستم نکند، یار اوست.

نهج الفصاحه

حدیث - 22

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

الله مع القاضی ما لم یجر فإذا جار تخلّى الله عنه و لزمه الشیطان؛

خداوند یار قاضی است تا موقعی که ستم نکند، وقتی ستم کرد خدا او را رها می کند و شیطان قرین او می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 23

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إذا أراد الله بقوم خيراً ولى عليهم حلماءهم وقضى بينهم علمائهم وجعل المال فى سمحائهم وإذا أراد بقوم شراً ولى عليهم سفهائهم وقضى بينهم جهّالهم وجعل المال فى بخلائهم؛

وقتی خداوند برای قومی نیکی خواهد خردمندانشان را بر آنها فرمانروا سازد و دانشمندانشان میان آنها قضاوت کند و مال را به دست بخشندهگان دهد و وقتی برای قومی بدی خواهد سفیهانسان را بر آنها فرمانروا سازد و نادانان میان آنها قضاوت کنند و مال را به دست بخیلانسان دهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 24

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إذا ابتلى أحدكم بالقضاء بين المسلمين فلا يقض و هو غضبان و ليسو بينهم فى النظر و المجلس و الإشارة؛

اگر یکی از شما بکار قضاوت میان مسلمانان دچار شود باید به هنگام غضب از قضاوت خودداری کند و میان ارباب دعوی در نگاه و نشیمن گاه و اشاره تفاوتی نگذارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 25

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أخذ الأمير الهدية سحت و قبول القاضي الرشوة كفر؛
هدیه گرفتن امیر نارواست و رشوه گرفتن قاضی کفر است.

نهج الفصاحه

حدیث - 26

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

خَيْرُ النَّاسِ قُضَاةُ الْحَقِّ؛
بهترین مردم کسانی هستند که به حق قضاوت کنند.

بحارالانوار، ج 104، ص 266، ح 20.

حدیث - 27

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِذَا حَكَمْتُمْ فَأَعْدِلُوا وَإِذَا قُلْتُمْ فَأَحْسِنُوا فَإِنَّ اللَّهَ مُحْسِنٌ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ؛

هرگاه قضاوت می‌کنید، عادلانه قضاوت کنید و هرگاه سخن می‌گویید، نیکو بگویید، زیرا خداوند نیکوکار است و نیکوکاران را دوست دارد.
نهج الفصاحه، ح 200.

حدیث - 28

پیامبر اکرم ﷺ :
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ أَنْ يَكُونَ سَهْلَ الْبَيْعِ وَ سَهْلَ الشَّرَاءِ وَ سَهْلَ الْقَضَاءِ وَ سَهْلَ
الْإِقْتِضَاءِ؛
خداوند بنده‌ای را که در خرید و فروش و قضاوت و پذیرش قضاوت آسان
گیر باشد دوست دارد.
دعائم الاسلام، ج 1، ص 17 .

حدیث - 29

قال الامام علی علیه السلام : لَيْسَ مِنَ الْعَدْلِ الْقَضَاءُ عَلَى الثَّقَةِ بِالظَّنِّ.
امام علی علیه السلام فرمودند: قضاوتی که با تکیه به ظن و گمان باشد، عادلانه
نیست.
«نهج البلاغه، حکمت 220»

گواهی دادن

حدیث - 1

رسول الله ﷺ

وقد سُئِلَ عَنْ الشَّهَادَةِ: هَلْ تَرَى الشَّمْسَ؟ عَلَى مِثْلِهَا فَاشْهَدْ أَوْ دَعْ .
پیامبر خدا ﷺ در پاسخ به پرسش از شهادت دادن فرمودند: آفتاب را
می بینی؟ هرگاه موضوع به همین روشنی بود شهادت بده و گرنه خودداری کن .
وسائل الشیعه : 3 / 250 / 18

حدیث - 2

امیر المؤمنین علیؑ

لِشُرْحٍ: إِعْلَمْ أَنَّ الْمُسْلِمِينَ عُدُولٌ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ ، إِلَّا مَجْلُودًا فِي حَدٍّ لَمْ
يُتَبَّ مِنْهُ ، أَوْ مَعْرُوفًا بِشَهَادَةِ الزُّورِ ، أَوْ ظَنِينًا .
امام علیؑ خطاب به شریح فرمودند: بدان که مسلمانان نسبت به یکدیگر
عادل به شمار می آیند ، مگر کسی که به کیفر گناهی حدّ خورده و توبه نکرده
باشد یا به شهادت دروغ دادن شهرت داشته باشد یا گمان بد درباره او برده شود
(و مظنون باشد) .

الفقیه : 13 / 15 / 3243 منتخب میزان الحکمة : 304

حدیث - 3

امام صادق علیه السلام :

لَا أَقْبَلُ شَهَادَةَ الْفَاسِقِ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ .

شهادت فاسق را جز بر ضدّ خودش نمی پذیرم .

الكافی : 7 / 395 / 5

حدیث - 4

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام كَانَ لَا يَقْبَلُ شَهَادَةَ فَحَّاشٍ ، وَلَا ذِي مُخْزِيَةٍ فِي الدِّينِ .

امیر المؤمنین علیه السلام نه شهادت آدم فحّاش و بد زبان را می پذیرفت و

نه شهادت کسی را که سوء پیشینه دینی داشت .

الكافی : 7 / 396 / 7 منتخب میزان الحکمة : 304

حدیث - 5

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَنْ رَجَعَ عَنْ شَهَادَتِهِ وَكَتَمَهَا ، أَطْعَمَهُ اللَّهُ لَحْمَهُ عَلَى رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ ، وَيَدْخُلُ

النَّارَ وَهُوَ يُلُوكُ لِسَانَهُ .

هر که از شهادت خود برگردد و آن را کتمان کند ، خداوند در حضور خلائق

گوشتش را به وی بخوراند و در حالی که زبان خود را می جود به دوزخ رود .

ثواب الأعمال : 333 منتخب میزان الحکمة : 304

حدیث - 6

امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام :

إِذَا دُعِيَ إِلَى الشَّهَادَةِ فَأَجِبْ .

هرگاه برای شهادت دادن فرا خوانده شدی ، اجابت کن .

التهذيب : 6 / 275 / 752 منتخب میزان الحکمة : 304

حدیث - 7

پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً إِذَا دُعِيَ إِلَيْهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَ بِالزُّورِ .

هر کسی هنگامی که برای شهادت دادن فرا خوانده شود آن را کتمان

کند، همانند کسی است که شهادتِ دروغ دهد.

کنز العمال : 17743

حدیث - 8

پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

مَنْ شَهِدَ شَهَادَةً حَقًّا لِيُحْيِيَ بِهَا حَقًّا أَمْرِي مُسْلِمٌ أَتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَوْجْهُهُ نُورٌ

مَدَّ الْبَصَرَ ، يَعْرِفُهُ الْخَلَائِقُ بِاسْمِهِ وَنَسَبِهِ .

کسی که برای زنده کردن حقّ یک نفر مسلمان شهادت حقّ بدهد ، روز قیامت در حالی آورده می شود که پرتو نور چهره اش تا چشم کار می کند دیده می شود و خلائق او را به نام و نسب می شناسد .

بحار الأنوار : 104 / 311 / 9 منتخب میزان الحکمة : 304

حدیث - 9

امام علی عليه السلام :
 القِسْطُ رُوحُ الشَّهَادَةِ .
 عدالت ، روح شهادت دادن است .
 غرر الحکم : 356 منتخب میزان الحکمة : 304

حدیث - 10

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند :
 وَمَنْ شَهِدَ شَهَادَةً حَقًّا لِيُحْيِيَ بِهَا حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ أَتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِوَجْهِهِ
 نُورٌ مَدَّ الْبَصَرَ تَعْرِفُهُ الْخَلَائِقُ بِاسْمِهِ وَنَسَبِهِ ؛
 کسی که برای زنده کردن حق یک مسلمان، شهادت حق بدهد، روز قیامت در حالی آورده می شود که پرتو نور چهره اش، تا چشم کار می کند دیده می شود و خلائق او را به نام و نسب می شناسند.

(کافی، ج 7، ص 381، ح 1)

حدیث - 11

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من شهد شهاده یتباح بها مال امرئ مسلم أو یسفک بها دم فقد أوجب النار؛
هر که شهادتی دهد که به سبب آن مال مرد مسلمانی را بخورند یا خونی
بریزند مستحق جهنم است.

نهج الفصاحه

حدیث - 12

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

من کتم شهاده إذا دعی إليها کان کمن شهد بالزور؛
هر که شهادتی را که از او خواسته اند نهان دارد چنان است که شهادت دروغ
داده باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 13

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

لن تزول قدم شاهد الزور حتی یوجب الله له النار؛
شاهد دروغ از جا نرود تا خداوند جهنم را بر او واجب کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 14

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

شاهد الزور لا تزول قدماه حتی یوجب الله له النار؛

شاهد دروغ قدم بر ندارد تا جهنم بر او واجب شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 15

أكرموا الشهود فإن الله يستخرج بهم الحقوق و يدفع بهم الظلم؛

شاهدان را گرامی شمارید زیرا خدا حقوق کسان را به وسیله آنان احقاق می

کند و ستم را به وسیله آنها دفع می نماید.

نهج الفصاحه

حدیث - 16

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أكبر الكبائر الإشراك بالله و قتل النفس و عقوق الوالدين و شهادة الزور؛

بزرگترین گناهان بزرگ شرک به خدا و قتل نفس و بد رفتاری با پدر و مادر

و شهادت دروغ است.

نهج الفصاحه

حدیث - 17

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

وَمَنْ شَهِدَ شَهَادَةً حَقًّا لِيُحْيِيَ بِهَا حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ أَتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِوَجْهِهِ
نُورٌ مَدَّ الْبَصَرَ تَعْرِفُهُ الْخَلَائِقُ بِاسْمِهِ وَنَسَبِهِ ؛

کسی که برای زنده کردن حق یک مسلمان، شهادت حق بدهد، روز قیامت
در حالی آورده می شود که پرتو نور چهره اش، تا چشم کار می کند دیده می شود
و خلائق او را به نام و نسب می شناسند.

کافی، ج 7، ص 381، ح 1 .

حدیث - 18

امام صادق علیه السلام :

لَا تَشْهَدَنَّ بِشَهَادَةٍ حَتَّى تَعْرِفَهَا كَمَا تَعْرِفُ كَفَّكَ .

نباید شهادتی بدهی، مگر هنگامی که آن را مانند کف دستت بشناسی .

الکافی : 3 / 383 / 7

قوانین قضایی

حدیث - 1

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ عَلِيًّا عليه السلام كَانَ يُطْعِمُ مَنْ خَلَدَ فِي السَّجْنِ مِنْ بَيْتِ مَالِ الْمُسْلِمِينَ .
علی علیه السلام کسی را که زندانی می شد ، از بیت المال مسلمانان غذا می داد .
وسائل الشیعه : 11 / 69 / 2 منتخب میزان الحکمة : 20

حدیث - 2

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام أَلْقَى صَبِيانُ الْكِتَابِ الْوَاحَهُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ لِخَيْرِ بَيْنِهِمْ ،
فَقَالَ : أَمَا إِنَّهَا حُكُومَةٌ ! وَالْجَوْرُ فِيهَا كَالْجَوْرِ فِي الْحُكْمِ ! أَلْبِغُوا مُعَلِّمَكُمْ إِنْ
ضَرَبَكُمْ فَوْقَ ثَلَاثِ ضَرْبَاتٍ فِي الْأَدَبِ اقْتَصَصَ مِنْهُ .

کودکان مکتبی دست خطهای خود را در مقابل امیرالمؤمنین نهادند ، تا
بهترین آنها را انتخاب کند ؛ حضرت فرمود : هان ! این یک داوری است ! و
ظلم در این باره ، مانند ظلم در قضاوت است ! به معلم خود بگویید که اگر برای
تنبيه بیش از سه ضربه بزند ، قصاص می شود .

وسائل الشیعه : 18 / 582 / 2 منتخب میزان الحکمة : 472

حدیث - 3

پیامبر خدا ﷺ :

مَنْ عَفَا عَنْ دَمٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّةُ .

هر که از (قصاص) خونی گذشت کند ، او را پاداشی جز بهشت نباشد .

کنز العمال : 39854

حدیث - 4

پیامبر خدا ﷺ :

مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يُصَابُ بِشَيْءٍ فِي جَسَدِهِ فَيَتَصَدَّقُ بِهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهِ دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ بِهِ خَطِيئَةٌ .

هیچ مرد مسلمانی نیست که به قسمتی از بدنش آسیبی وارد شود و از (قصاص) آن درگذرد ، مگر این که خداوند به سبب آن یک درجه بالایش برد و یک گناه از او بزداید .

کنز العمال : 39850 منتخب میزان الحکمة : 466

حدیث - 5

امام علی علیه السلام :

الْحَبْسُ بَعْدَ مَعْرِفَةِ الْحَقِّ ظُلْمٌ .

زندانی کردن ، پس از پی بردن به حقیقت، ظلم است .

مستدرک الوسائل : 17 / 403 / 21672 منتخب میزان الحکمة : 130

حدیث - 6

امام علی علیه السلام :

إِذَا ارْتَدَّتِ الْمَرْأَةُ عَنِ الْإِسْلَامِ لَمْ تُقْتَلْ ، وَلَكِنْ تُحَبَسُ أَبَدًا .
هرگاه زن مرتد شود ، کشته نمی شود بلکه به زندان ابد محکوم می گردد .
تهذیب الأحکام : 10 / 142 / 569 منتخب میزان الحکمة : 128

حدیث - 7

امام صادق علیه السلام :

لَا يُقَطَّعُ السَّارِقُ فِیْ عَامِ سَنَةٍ یَعْنِیْ فِیْ عَامِ مَجَاعَةٍ .
در سالهای قحطی و گرسنگی ، دست سارق قطع نمی شود .
الکافی : 7 / 231 / 2 منتخب میزان الحکمة : 272

حدیث - 8

امام صادق علیه السلام :

السَّارِقُ إِذَا جَاءَ مِنْ قَبْلِ نَفْسِهِ تَائِبًا إِلَى اللَّهِ ، وَرَدَّ سَرِقَتَهُ عَلَى صَاحِبِهَا ، فَلَا قَطْعَ عَلَيْهِ .
دزد اگر با پای خود بیاید و خودش را معرفی کند و به درگاه خدا توبه
برد و مال دزدی را به صاحبش برگرداند ، دستش قطع نمی شود .
تهذیب الأحکام : 10 / 122 / 489 منتخب میزان الحکمة : 272

حدیث - 9

امام صادق علیه السلام :

لَا يُقَطَّعُ الْأَجِيرُ وَالضَّيْفُ إِذَا سَرَقَ ؛ لِأَنَّهُمَا مُؤْتَمَنَانِ .

کارگر و میهمان اگر دزدی کنند دستشان قطع نمی شود ؛ چون آنها مورد اعتمادند .

علل الشرائع : 535 / 1 منتخب میزان الحکمة : 272

حدیث - 10

الإمام الصادق علیه السلام

لَمَّا سُئِلَ : الْمُؤْمِنُ يَقْتُلُ الْمُؤْمِنَ مُتَعَمِّدًا هَلْ لَهُ تَوْبَةٌ ؟ : إِنْ كَانَ قَتَلَهُ لِإِيْمَانِهِ فَلَا تَوْبَةَ لَهُ ، وَإِنْ كَانَ قَتَلَهُ لِعُضَبٍ أَوْ لِسَبَبٍ شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا فَإِنَّ تَوْبَتَهُ أَنْ يُقَادَ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام

در پاسخ به این پرسش که : اگر مؤمن عمدا مؤمنی را بکشد آیا توبه دارد؟
فرمودند: اگر به خاطر ایمانش او را کشته باشد ، توبه ندارد . ولی اگر از روی
خشم یا به انگیزه امری از امور دنیا بکشد ، توبه اش این است که قصاص شود .

الکافی : 7 / 276 / 2 منتخب میزان الحکمة : 458

حدیث - 11

الإمام علیّ علیہ السلام :

يَجِبُ عَلَى الْإِمَامِ أَنْ يَحْبِسَ الْفُسَّاقَ مِنَ الْعُلَمَاءِ ، وَالْجُهَّالَ مِنَ الْأَطِبَّاءِ .

امام علی علیہ السلام :

بر امام ، لازم است عالمان تبهکار و پزشکان ناآگاه را به زندان درافکند .

تهذیب الأحکام ، جلد 6 ، صفحه 319 ، حدیث - 878 ، کتاب من لا

یحضره الفقیه ، جلد 3 ، صفحه 31 ، حدیث - 3266 دانش نامه احادیث

پزشکی : 1 / 68

فهرست مطالب

3	قضاوت.....
3	حدیث -
3	حدیث - 2.....
4	حدیث - 3.....
4	حدیث - 4.....
4	حدیث - 5.....
5	حدیث - 6.....
5	حدیث - 7.....
6	حدیث - 8.....
6	حدیث - 9.....
7	حدیث - 10.....
7	حدیث - 11.....
7	حدیث - 12.....
8	حدیث - 13.....
8	حدیث - 14.....
9	حدیث - 15.....
9	حدیث - 16.....
10	حدیث - 17.....
10	حدیث - 18.....
10	حدیث - 19.....
11	حدیث - 20.....

11	حدیث - 21
11	حدیث - 22
12	حدیث - 23
12	حدیث - 24
13	حدیث - 25
13	حدیث - 26
13	حدیث - 27
14	حدیث - 28
14	حدیث - 29
15	گواهی دادن
15	حدیث - 1
15	حدیث - 2
16	حدیث - 3
16	حدیث - 4
16	حدیث - 5
17	حدیث - 6
17	حدیث - 7
17	حدیث - 8
18	حدیث - 9
18	حدیث - 10
19	حدیث - 11
19	حدیث - 12
19	حدیث - 13
20	حدیث - 14

20	حدیث - 15
20	حدیث - 16
21	حدیث - 17
21	حدیث - 18
22	قوانین قضایی
22	حدیث - 1
22	حدیث - 2
23	حدیث - 3
23	حدیث - 4
23	حدیث - 5
24	حدیث - 6
24	حدیث - 7
24	حدیث - 8
25	حدیث - 9
25	حدیث - 10
26	حدیث - 11
27	فهرست مطالب